

**Polityka morska Unii Europejskiej
w zakresie zrównoważonego rozwoju
obszarów morskich**

Ernest Czernański
Aneta Oniszczyk-Jastrzębek
Barbara Pawłowska

Polityka morska Unii Europejskiej w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów morskich

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2021

Recenzent
dr hab. inż. Izabela Kotowska, prof. AMS

Redakcja
Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych
Studio Spectro

Na okładce obraz Anety Oniszczyk-Jastrzębek,
Gdańsk – miasto żurawi, 2020, akryl na płótnie, 130 × 100 cm

Skład i łamanie
Maksymilian Biniakiewicz

Publikacja sfinansowana ze środków Wydziału Ekonomicznego
Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-234-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Wykaz skrótów	7
Wstęp	11
1. Polityka morska Unii Europejskiej	15
1.1. Koncepcja zrównoważonego rozwoju jako podstawa polityki morskiej Unii Europejskiej	15
1.2. Strategia niebieskiego wzrostu (<i>Blue growth</i>)	26
1.3. Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej	38
1.4. Strategie rozwoju dla poszczególnych basenów mórz	54
2. Zarządzanie obszarami morskimi w Unii Europejskiej	69
2.1. Kierunki działań i narzędzia zarządzania środowiskiem morskim w Unii Europejskiej	69
2.2. Niebieski wzrost a cele polityki transportowej Unii Europejskiej	75
2.3. Odnawialna energia mórz i oceanów w inicjatywach Unii Europejskiej	79
2.4. Europejskie fundusze inwestycyjne i strukturalne	90
2.5. Program „Horyzont 2020”	94
2.6. Europejski Fundusz Morski i Rybacki	98
2.7. Program LIFE	101
2.8. Program COSME	106
3. Morskie obszary chronione	112
3.1. Reguły ochrony środowiska morskiego sprzed wdrożenia dyrektywy dotyczącej morskich obszarów chronionych	112
3.2. Dyrektywa dotycząca morskich obszarów chronionych	124
3.3. Geografia morskich obszarów chronionych w Unii Europejskiej	131
3.3.1. Morze Bałtyckie – konwencja HELCOM	131
3.3.2. Północno-wschodni Ocean Atlantycki – konwencja OSPAR	135
3.3.3. Morze Śródziemne – konwencja barcelońska	138
3.3.4. Morze Czarne – konwencja bukaresztańska	140
3.3.5. Geograficzny zasięg sieci Natura 2000	143

3.4. Korzyści ekonomiczne morskich obszarów chronionych	146
3.4.1. Korzyści ekonomiczne dla rybołówstwa	147
3.4.2. Korzyści dla sektora turystycznego	150
3.4.3. Korzyści gospodarcze dla innych sektorów niebieskiej gospodarki	153
4. Morskie planowanie przestrzenne	156
4.1. Ramy prawne morskiego planowania przestrzennego	156
4.2. Istota morskiego planowania przestrzennego	158
4.3. Użytkownicy mórz jako interesariusze w procesie morskiego planowania przestrzennego	161
4.4. Rodzaje i obszary konfliktów we wspólnym dzieleniu zasobów mórz	164
4.5. Stan zaawansowania MSP w krajach Unii Europejskiej	167
4.5.1. Polska	168
4.5.2. Niemcy	173
4.5.3. Szwecja	175
4.5.4. Łotwa	177
4.5.5. Estonia	177
4.5.6. Finlandia	181
4.5.7. Holandia	183
4.5.8. Rumunia	184
4.5.9. Podsumowanie – MSP w państwach członkowskich Unii Europejskiej ..	187
Zakończenie	193
Bibliografia	197
Monografie, artykuły, raporty	197
Akty prawne i inne	201
Źródła internetowe	207
Spis rysunków	211
Spis tabel	213